

de kust kijkt verder

2012

INITIATIEVEN ALS IMPULS VOOR DUURZAAM KUSTBEHEER

de kust kijkt verder

2012

INITIATIEVEN ALS IMPULS VOOR DUURZAAM KUSTBEHEER

Wat is een Award 'Duurzaam Kustproject'?	7
Ontdek de duurzame projecten	7
Hoe werden de projecten ingediend en beoordeeld?	7
Criteria van duurzaamheid	9
Vierde editie awards Duurzaam Kustproject	11
Projecten	12
Nawoord	20

Wat is een Award 'Duurzaam Kustproject'?

De Awards 'Duurzaam Kustproject' worden uitgereikt door het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer als onderdeel van de campagne 'De Kust kijkt verder' (www.dekustkijktverder.be).

Met de Awards wil het Coördinatiepunt projecten in de kijker zetten die oog hebben voor de toekomst en die uitmunten door vindingrijkheid en duurzaamheid.

Dankzij de Awards kunnen de projecten hun profiel aanscherpen en extra kennis opdoen over het duurzaam beheer van de kust.

Ontdek de duurzame projecten

In deze brochure worden de vier Awardwinnaars van 2012 voorgesteld. Ook op de website www.dekustkijktverder.be vind je deze projecten, samen met de Awardwinnaars uit de vorige edities.

Je zal zien dat iedereen kan meewerken aan duurzaamheid: verenigingen, buurtwerkingen, bedrijven, overheden...

Hopelijk werkt deze brochure als inspiratiebron voor vele toekomstige projecten.

Hoe werden de projecten ingediend en beoordeeld?

Tijdens het Kustforum in 2011 lanceerde het Coördinatiepunt de oproep om projecten in te dienen. Ieder project met een aantoonbare positieve impact op de duurzame ontwikkeling van de kust kwam in aanmerking.

Een professionele jury beoordeelde op 21 oktober 2011 alle ingezonden projecten aan de hand van vooraf vastgelegde duurzaamheidscriteria. De jury geeft ook tips mee om de projecten nog duurzamer te maken.

De samenstelling van de jury kan je raadplegen op www.dekustkijktverder.be onder het luik 'Deelnemen'.

Criteria van duurzaamheid

Het is belangrijk om het positief effect van de projecten op de duurzame ontwikkeling van de kust zo objectief mogelijk in te schatten. De jury liet zich leiden door volgende duurzaamheidscriteria:

1. Blijk geven van een streven naar innovatie
2. Ontwikkelen van een visie op lange termijn, d.w.z. denken en handelen in het voordeel van de huidige generaties zonder dat dit nadelige effecten heeft voor volgende generaties
3. Vermijden van schadelijke gevolgen (voorzorgsbeginsel)
4. Uitgaan van een stevige wetenschappelijke basis
5. Afstemming tussen verschillende beleidsniveaus en met de lokale situatie (subsidiariteit)
6. Rekening houden met milieukosten en –baten
7. Samenwerking bevorderen tussen diverse beleidsniveaus en tussen verschillende sectoren (horizontale en verticale beleidsintegratie)
8. Blijk geven van aandacht voor communicatie en participatie
9. Nastreven van solidariteit en sociale rechtvaardigheid

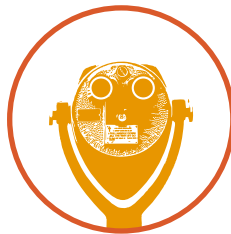
Meer uitleg over het toepassen van de criteria vind je op:
www.dekustkijktverder.be onder het luik 'Deelnemen'.

Vierde editie 2012 Awards 'Duurzaam Kustproject'

In totaal dienden vijf projecten een aanvraag in om mee te dingen naar de Award 'Duurzaam Kustproject 2012'. Voor deze vierde editie mogen vier projecten de Award in ontvangst nemen, waarvan er één de bijzondere vermelding 'uitmuntend project' krijgt. Voor de toekenning van het label 'uitmuntend' werd rekening gehouden met het vernieuwende karakter en de voorbeeldfunctie van het project voor de hele kustregio.

Met deze vierde editie van de Awards hopen we tevens potentiële toekomstige projectindieners te bereiken. De duurzaamheidscriteria werden alvast door menig initiatiefnemers gebruikt als toetssteen. Op die manier kan iedereen zelf testen hoe men optimaal kan bijdragen aan het duurzaam beheer van de kust.

Duurzaam kustbeheer - Winnende projecten 2012

AWARDWINNAAR - UITMUNTEND PROJECT

- Oostends Kreekengebied – Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)

AWARDWINNAAR

- 125 jaar Kusttram – De Lijn
- Veren in de havens van Oostende en Nieuwpoort – Maritieme Dienstverlening Kust, Afdeling Kust en VLOOT dab
- Lichtenlijn – Maritieme Dienstverlening Kust, Afdeling Kust

Oostends Krekengebied

Natuur-en landschapsherstel

Het natuurinrichtingsproject Oostends krekengebied is gelegen in de polders op het grondgebied van kuststad Oostende en op het grondgebied van Stad Oudenburg. Dit project heeft het herstel en behoud van de natuurwaarden als doel, waarbij ook de nieuwe recreatieruimte rond Oostende ontstaat.

Het projectgebied bestaat uit een aantal deelgebieden, elk met hun eigen kenmerken: de Zoutekreek-Sluisekreek, Keignaertkreek, Zwaanhoek. Deze gebieden worden verbonden door het Oostendse stadsrandbos.

In de kreekgebieden zijn de maatregelen vooral gericht op het herstel van graslanden en het behoud van de krekken zelf. Door uitgravingen in functie van vochtigere natuur uit te voeren op basis van oude luchtfoto's kon het historisch patroon van greppels en krekken hersteld worden. Weidevogels zoals Grutto, Tureluur en Kluut vinden er geschikte plaatsen om te foerageren en te broeden. In de Zwaanhoek ligt de nadruk op het herstel van graslanden door het creëren van de juiste hydrologische condities.

Door de aanleg van de recreatieve infrastructuur wordt de eigenheid van het gebied versterkt: de uitkijktoren, -platform en pontons hebben een specifieke vormgeving. Bovendien zorgen zij ervoor dat het gebied aantrekkelijk wordt voor recreanten en dat zij het gebied kunnen ontdekken, zonder dat de natuur al te erg verstoord wordt. De meest kwetsbare gebieden zijn niet vrij toegankelijk maar kunnen vanop afstand geobserveerd worden. Daarnaast werd een fietspad aangelegd dat zal geïntegreerd worden in het groene lint rond Oostende.

Het comité en de commissie die het project hebben begeleid zorgden voor een grote betrokkenheid van alle niveaus. Nieuw binnen deze projectwerking was ook de keuze om de niet georganiseerde burger te betrekken bij het proces. Hierbij werd o.a. een insteek gevraagd via wijkraden en toelichtingen.

© Jeroen Theunynck

Waarom duurzaam?

De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) benaderden dit project vanuit verschillende disciplines en hadden aandacht voor de ruimere omgeving van het Oostends Krekengebied. Aan de hand van vernieuwende studies ontwikkelden ze een visie voor het gebied op lange termijn, waarbij reeds rekening gehouden wordt met effecten van klimaatsverandering en recente inzichten en kennis op basis van wetenschappelijk onderzoek. Met ruime aandacht voor inspraakmogelijkheden en communicatie naar de bewoners raakte dit project al snel bekend bij de bewoners in de nabije omgeving.

De innovatieve aanpak en uitwerking van dit project, met nieuwe inzichten en beheersovereenkomsten als gevolg, zijn een voorbeeld voor gelijkaardige projecten.

Wat is er te bezoeken?

- Nieuw wandelpad rond de Sluiskreek en Zoutekreek
- Kijktoren langs het kanaal Plassendaële - Nieuwpoort ter hoogte van de Zwaanhoek
- Wandelnetwerk tussen kinderboerderij Oostende en Zandvoorde langs de krekens en het stadsrandbos

Contact

Vlaamse Landmaatschappij

Klaas De Smet
Velodroomstraat 28
8200 Brugge
T 050 45 90 16
E klaas.desmet@vlm.be

Agentschap voor Natuur en Bos

Wim Pauwels
Jacob van Maerlantgebouw
Koning Albert 1-laan 1.2 bus 74
8200 Brugge
T 050 45 42 80
E wim.pauwels@lne.vlaanderen.be

de kust kijkt verder 2012 awardwinnaar

125 jaar Kusttram

Samen richting toekomst

Met het project 125 jaar Kusttram onderstreepte De Lijn het belang van de kusttram in het verleden, het heden en de toekomst. De kusttram heeft een grote impact gehad op de ontwikkeling van de kust en ze heeft een belangrijke rol gespeeld in het kusttoerisme.

Het project was niet louter een historische evocatie van de geschiedenis van de kusttram, maar een interdisciplinaire benadering die de tram in al haar aspecten belichtte.

Om 125 jaar Kusttram te vieren, organiseerde De Lijn diverse activiteiten en projecten. Alle projecten waren uiteraard nauw verbonden met de kusttram: historische groei, belang van de huidige tram en het transport, toeristische aspecten en de uniciteit van een dergelijke trambaan op internationaal vlak. Deze invalshoeken zorgden voor verrassing omdat ze onbekende aspecten van de kusttram aan het licht brachten. Alle projecten vormden samen een mooi pakket aan evenementen die op diverse wijzen het belang van de kusttram konden onderstrepen en beklemtonen. Sportieve, informatieve, hedendaagse en historische elementen wisselen elkaar op evenwichtige wijze af. De Lijn organiseerde een overzichtstentoonstelling "Tram in zicht!", een viertalige publicatie, een traject rond mondelinge geschiedenis "Tramverhalen", een erfgoedzoektocht "Trammysterie", een tramparade en historische tramtentoonstelling "Tram des tijds", bakens, een fotowedstrijd "Trammomenten", een Kusttramloop, permanente ontsluiting van de overzichtstentoonstelling via 360° project, een website en een interactieve Kusttramlog.

Het project 125 jaar Kusttram moet dienen als basis om de rol van de kusttram aan de kust verder te onderzoeken. Zo is De Lijn bezig met de ontwikkeling van het Neptunusplan met o.a. de doortrekking van de kusttram van Koksijde naar Veurne.

© De Lijn

© De Lijn

© De Lijn

Waarom duurzaam?

De Lijn heeft het evenement rond 125 jaar Kusttram op een innovatieve manier uitgewerkt. Er werd een gevarieerd communicatief project uitgewerkt voor verschillende doelgroepen, met aandacht voor de plaats die de kusttram nu en in de toekomst zal innemen aan de kust. De resultaten van het initiatief hebben een blijvende waarde, en onderdelen ervan dragen bij aan de toekomstvisie voor de kusttram.

Wat is er te bezoeken?

Initiatieven zoals de publicatie "De Kusttram" en de erfgoedzoektocht blijven doorgaan. De bakens blijven aan de kusttramhaltes te bezichtigen. Toerische Tram des Tijds (TTO) Noordzee organiseert ritten met de oude trams (www.ttonoordzee.be). De ontsluiting Oral History en de virtuele toer door de tentoonstelling Tram in Zicht komen binnenkort op de website van de Kusttram: www.delijn.be/dekusttram.

Contact

De Lijn West-Vlaanderen
Nieuwpoortsesteenweg 110
8400 Oostende
T 059 56 52 11
E wvl@delijn.be

Veerdienst Oostende en Nieuwpoort

de kust kijkt verder 2012 awardwinnaar

Veerdienst Oostende en Nieuwpoort

Brengt zwakke weggebruikers veilig en gratis naar de overkant

Sinds de zomer van 2011 varen er in Oostende en Nieuwpoort drie veerboten die de ooster- met de westeroever verbinden. De veren fungeren als afsnijding op het traject van de kustfietsroute, als wandelcircuit en in Oostende vervult het veer naast deze toeristische functie ook een mobiliteitsfunctie voor woon-school- werkverkeer. De boten kunnen 50 passagiers, 20 fietsen en 5 rolstoelen vervoeren. De veren zijn dus ook toegankelijk voor andersvaliden.

Kunstenaar Roger Raveel ontwierp een siertekening voor de scheepsrompen en gaf elke boot een klinkende naam: 'het Rode vierkant op Zee', 'De nieuwe Visie' en 'Roger Raveel'.

De boten meren aan aan vlottende stalen pontons. Ze zijn vanaf de kaai/steiger bereikbaar via een veilige toegangshelling met leuning. De lengte van de toegangshellingen kon door een studie van de waterstanden en door het ontwerp van de veerboot beperkt worden tot circa 65 meter. Op die manier blijft de toegankelijkheid voor mindervaliden gewaarborgd en de visuele impact op de ruimtelijke context beperkt.

De veerdiensten zijn gratis en worden tijdens het toeristische seizoen, van de paasvakantie tot en met 30 september, dagelijks ingezet van 's morgens tot 's avonds. Buiten deze periode varen ze ook dagelijks, weliswaar met een beperkter uurrooster.

© MDK, Afdeling Kust

© Dany Van Loo

© Vloot

Waarom duurzaam?

Dit project lijkt simpel, maar is het niet. De integratie van de veren in fiets- en wandelroutes tonen de functionaliteit. De aangepaste pontons zorgen voor een ruime toegankelijkheid.

Met oog op de toekomst en de ontwikkelingen op de Oostendse oosteroever is de veerdienst al een stap in de goede richting om ooster- en westeroever te verbinden zonder hier extra verkeerstromen te creëren. De veerdiensten zorgen voor alternatieve woon-werkstromen en kunnen een deel van de parkeerproblemen in de binnenstad opvangen.

Contact

Maritieme Dienstverlening Kust, Afdeling Kust

Vrijhavenstraat 3

8400 Oostende

T 059 55 42 11

E kust@vlaanderen.be

VLOOT dab

Sir Winston Churchillkaai 2

8400 Oostende

T 059 56 63 11

E vloot@vlaanderen.be

De Lichtenlijn Knokke-Heist

de kust kijkt verder 2012 awardwinnaar

De Lichtenlijn Knokke-Heist

Architecturaal pareltje voor veilige verbinding van natuur

De uitbouw van de haven van Zeebrugge had een grote weerslag op de verkeersmobiliteit van het westelijk deel van de badplaats Heist. Zeker voor de zachte weggebruikers was de badplaats moeilijk bereikbaar. Fietsers en wandelaars ondervonden grote hinder om vanuit het binnenland op een vlotte manier aansluiting te krijgen op de kust.

Aan de kust werd werk gemaakt van een nieuwe recreatieve fietsverbinding tussen De Panne en Knokke-Heist, de kustfietsroute. Bij de realisatie van deze nieuwe recreatieve route werd rekening gehouden met een tweetal uitgangspunten: verkeersveiligheid en aantrekkelijkheid. Om de verkeersveiligheid te verhogen werden op verschillende plaatsen langs de route verkeerstechnische ingrepen uitgevoerd.

Een ontbrekende schakel in de kustfietsroute was evenwel de verbinding tussen het fietspad langs de zeedijk te Knokke-Heist, ten oosten van de haven van Zeebrugge naast de Baai van Heist, en de kustfietsroute ten westen van de haven van Zeebrugge. Eén van de belangrijke knelpunten in dit recreatieve netwerk was de oversteek van de Koninklijke Baan te Heist. De Lichtenlijn biedt hiervoor een visueel aantrekkelijke oplossing.

Het project van de fietsers- en voetgangersverbinding te Heist is meer dan het project van een brug. De brug is een baken, een grens tussen de economische realiteit van de Zeebrugse haven en de sfeer van de badstad Knokke-Heist. De brug is ook een groene ecologische verbinding tussen twee natuurreservaten. Het is verder een nieuwe recreatieve verbinding in de kustfietsroute en het lokale fietsnetwerk maar de brug is er ook voor lokale wandelaars die zin hebben in een ommetje. Tenslotte vormt de integratie van het beschermde erfgoed en het herstel van historische verbindingen tussen de twee vuurtorens ook een belangrijk resultaat van dit project.

© MDK, Afdeling Kust

Waarom duurzaam?

De Lichtenlijn is niet alleen visueel kwalitatieve architectuur, maar is ook geïntegreerd in een natuur-recreatieve visie en verbindt twee natuurgebieden in Knokke-Heist. De diverse technische en landschappelijke studies hebben niet alleen gezorgd voor een visueel aantrekkelijke brug, maar ook voor een functionele brug voor de zwakke weggebruiker.

Het gebruik van led-lampen en het beperkte nodige onderhoud tonen de aandacht voor het gebruik van duurzame materialen.

Wat valt er te bezoeken?

De Lichtenlijn verbindt twee natuurgebieden in Knokke-Heist, de Baai van Heist, de Vuurtorenweiden en Sashul, en maakt tevens de verbinding tussen de kustfietsroutes en de routes in het achterland. De brug verbindt ook de vuurtorens Groot en Klein Licht.

Contact

Maritieme Dienstverlening Kust, Afdeling Kust
Vrijhavenstraat 3
8400 Oostende
T 059 55 42 11
E kust@vlaanderen.be

Nawoord

Heb je door het lezen van deze voorbeelden inspiratie opgedaan en wil je ook een duurzaam kustproject uitwerken? Iets nieuws of een bestaand kustproject duurzaam maken, het kan allemaal. Heb je tips of advies nodig, aarzel dan niet om het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer te contacteren (t. 059 34 21 47, info@kustbeheer, www.dekustkijktverder.be). En wie weet val je net als de projecten in deze publicatie ook in de prijzen en win je een award bij de volgende editie.

© Toerisme Oostende

Website TIP!

Awards 'Duurzaam Kustproject'

De Awards 'Duurzaam Kustproject' werden voor het eerst uitgereikt in 2006. Meer informatie over de projecten die toen bekroond werden en de awardwinnaars uit de tweede, derde en vierde editie vind je op www.dekustkijktverder.be.

Deze website vertelt het unieke verhaal achter deze even originele en waardevolle als diverse projecten.

lees meer op:

www.dekustkijktverder.be

